

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/6/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3716205725
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3716205725.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Oľgy Lichnerovej a sudkýň JUDr. Ivety Anderlovej a JUDr. Ivety Sopkovej v spore žalobcu CD B. s.r.o., so sídlom H. R. XXXX/XX, F. E., H. 1, M. republika, O.: XX XXX XXX, proti žalovanej L. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom A. S., K. XX/XX, o zaplatenie 1 088,15 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 26.októbra 2016, č. k. 9C/65/2016 - 31 takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej **n e p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu o zaplatenie 1.088,15 eur s príslušenstvom zamietol. Žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že žalovaná dňa 19.05.2011 uzatvorila s právnym predchodcom žalobcu, spoločnosťou H., s.r.o., T., W. o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej spoločnosť H., s.r.o. poskytla žalovanej ako fyzickej osobe úver vo výške 500,- eur za poplatok 436,- eur, ktorý úver spolu s poplatkom vo výške 936,- eur sa žalovaná zaviazala vrátiť v 12-tich mesačných splátkach po 78,- eur mesačne počnúc dňom 16.06.2011. Súčasťou zmluvy boli aj Všeobecné podmienky poskytnutia úveru (ďalej len „VPPÚ“) vyhotovené ako formulár. Podľa čl. 13 VPPÚ na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmeniek vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi, vystavil vystaviteľ dve zmenky, v ktorých nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na prvej zo zmeniek remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku, alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia prvej zo zmeniek. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na prvej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh. Vzhľadom na to, že žalovaná úver nesplácala riadne a včas, čím sa stal dlh v zmysle dohodnutých podmienok splatný, vyplnila spoločnosť H. dňa 13.03.2013 zmenu žalovanej v zmysle dohody o vyplnení zmenky na sumu 1.088,15 eur s dátumom začiatku úročenia zmenkového úroku 0,25% denne od 23.11.2013. Zmenka bola vystavená s doložkou „bez protestu“ s lehotou splatnosti „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia.“ Pôvodný majiteľ zmenky, spoločnosť H., s.r.o. následne indosoval zmenu na terajšieho žalobcu. Najdôležitejším kritériom na posúdenie, či v danom prípade ide o spotrebiteľskú zmluvu alebo nie, je kritérium zmluvných strán a ich podnikateľskej činnosti, teda skutočnosť, že zmluvnými stranami sú dodávateľ a osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, pričom spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ a spotrebiteľ nemá možnosť

tieto zmluvné podmienky individuálne ovplyvniť. Zo zmluvy o úvere mal súd za preukázané, že právny predchodca žalobcu, spoločnosť H., s.r.o. poskytla žalovanej pri podpise zmluvy úver, ktorý sa žalovaná zaviazala vrátiť podľa dojednaných podmienok. Je nepochybné, že spoločnosť H., s.r.o. pri uzatváraní a plnení zmluvy konala v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalovaná nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Ich vzťah je vzťahom dodávateľa a spotrebiteľa podľa § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka a treba naň aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Zmluva o úvere bola žalovanej predložená už vo vopred dodávateľom pripravenom a predtlačenom formulári, teda bez možnosti žalovanej akokoľvek zasiahnuť do podmienok poskytnutia úveru. Súd tak mal za to, že posudzovaná zmluva o úvere spadá do kategórie spotrebiteľských zmlúv v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Bod 16 VPPÚ síce obsahuje klauzulu, „že všetky ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom“ v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, avšak súd mal za to, že táto klauzula obchádza ustanovenia § 52 ods. 2, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka o nemožnosti odchyliť sa v neprospech spotrebiteľa od výhodnejšej úpravy spotrebiteľských zmlúv v Občianskom zákonníku, a je preto ex lege neplatná. Ďalej bolo potrebné sa vysporiadať s otázkou, či predmetnú spotrebiteľskú zmluvu možno podriaďiť režimu zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. V zmysle § 2 psím. a, b cit. zák. je veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti. spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej je ponúkaný alebo bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Účel poskytnutých peňažných prostriedkov na výkon povolania tak, ako je zaškrtnuté v predtlačí textu zmluvy o úvere, nie je v konaní preukázaný. Dôkazné bremeno pritom je na ťarchu toho, kto tvrdí takúto výnimku, teda veriteľa. Bezpečným preukázaním tejto skutočnosti pritom nemôže byť len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy o poskytnutí úveru na výkon povolania, ktorý je neurčitý a neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie spotrebiteľa a aký konkrétny súvis malo s týmto povolaním, či predmetom činnosti spotrebiteľa uzavretie príslušnej zmluvy. V uvedenom zmysle však žalobca svoju dôkaznú povinnosť nesplnil, preto súd konštatoval, že takto neurčité vymedzenie účelu poskytnutia úveru v konkrétnej veci „na výkon povolania“ v spojení s nedostatkom akýchkoľvek ďalších dôkazov zo strany žalobcu má rovnaký dopad, ako keby v zmluve nebol jej účel vymedzený vôbec. Preto súd na daný právny vzťah aplikoval i ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. V danom prípade bola zmenka vystavená ako zabezpečovací prostriedok pôvodného právneho vzťahu, ktorý má povahu spotrebiteľského vzťahu. Odčlenenie zmenkového abstraktného vzťahu od spotrebiteľského vzťahu nie je možné, pretože práve v spotrebiteľských vzťahoch bolo použitie zmenky zakázané v § 17 ods. 3 zákona č. o spotrebiteľských úveroch. Posledná právna úprava v § 5a zákona o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z. z. dokonca zmenku v spotrebiteľských úveroch úplne zakazuje. S otázkou či ide o nárok žalobcu uplatňovaný zo zmenky alebo nárok z tzv. kauzy, v ktorej mala zmenka len zabezpečovací charakter sa vysporiadal v obdobnej veci aj Krajský súd v Trenčíne, ktorý v uznesení zo dňa 6.6.2013, č. k. 16Ncb/101/2013-25 v ktorom poukázal na to, že je túto kolíziu potrebné riešiť v súlade s princípom zvýšenej ochrany spotrebiteľa. Súd poukazuje aj na názor vyslovený v Uznesení Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6Co/109/2014-85 zo dňa 28.5.2014, keď Krajský súd uviedol, že nie je vylúčené vykonať dôkazy úverovou zmluvou a jej všeobecnými obchodnými podmienkami, prípadne aj inými dôkaznými prostriedkami, a to ani ako dokazovanie ex offo..., v ďalšom konaní je súd prvého stupňa oprávnený vykonať dôkazy k okolnostiam kauzy zmenky, z ktorej navrhovateľ uplatňuje právo, a to v zásade všetky, ktoré bude nevyhnutne potrebovať na spravodlivé rozhodnutie vo veci, ...ak z vykonaného dokazovania súd prvého stupňa zistí, že zmenka má pôvod v spotrebiteľskom vzťahu, vykoná ďalšie skutkové zistenia potrebné k otázkam platnosti zmluvy, na základe ktorej zmenka vznikla (kauzy zmenky). Pri právnom posúdení týchto zistení sa bude riadiť vyššie uvedenými právnymi závermi o dopade prípadnej neplatnosti kauzy zmenky na uplatnené plnenia zo zmenky.“ S poukazom na tieto skutočnosti, keďže sa spotrebiteľská právna úprava má kogentný charakter, súd ex offo skúmal podmienky vystavenia zmenky a jej prípustnosť práve vo vzťahu k spotrebiteľovi. Následne súd vyhodnotil zmluvné dojednanie, dohodu o vyplnení zmenky, za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá ako zmluvné dojednanie vyznieva výrazne v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 4 písm. i/, k/, o/ Občianskeho zákonníka) a sleduje cieľ obísť právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Dohoda o vyplnení zmenky je v rozpore s § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. V zásade je potrebné uviesť, že spotrebiteľské právo v čase uzavretia zmluvy zakazovalo prijať od dlžníka zmenku. Na základe uvedeného, súd vyhodnotil dohodu o vyplnení zmenky v bode

13 VPPÚ ako neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. k/, o/ Občianskeho zákonníka, ktorá stavia spotrebiteľa do výrazne nevýhodného postavenia a sleduje cieľ obísť právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Podľa tohto dojednania žalovaná vystavila zmenku, v ktorej nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy, pričom chýbajúce údaje mohol vyplniť právny predchodca žalobcu, teda pôvodný veriteľ ako remitent. Zmenkovú sumu vyplní veriteľ v rozsahu všetkých peňažných nárokov voči žalovanej, ktoré podľa uváženia veriteľa vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Uzavretím dohody o vyplnení zmenky veriteľ dostáva do rúk oprávnenie rozhodnúť o tom, že ním požadované plnenie je v súlade so zmluvou, čo je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. o/ Občianskeho zákonníka. Zmenkové úroky naoktrojované vo výške 0,25 % denne z dlžnej sumy slúžia ako sankcia za oneskorenie platby. Vzhľadom na ich výšku (91,25% ročne) ide nepochybne o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka. Za situácie, keď ide o spotrebiteľský vzťah, zmluvné dojednanie o vyplnení zmenky mení tento zmluvný vzťah na vzťah zo zmenky, ktorý nie je zásadne kauzálny a nepožíva žiadnu ochranu spotrebiteľa. Zároveň je zrejmé, že veriteľ ako dodávateľ mal znenie dohody o vyplnení zmenky vopred pripravené vo všeobecných zmluvných podmienkach, ktorých obsah žalovaná nemohla pred uzavretím zmluvy ovplyvniť a ktoré používa právny predchodca žalobcu vo všetkých súdu známych prípadoch. Z uvedených dôvodov súd musel dohodu o vyplnení zmenky vyhodnotiť ako neprijateľnú, a tým absolútne neplatnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, resp. ako neplatné dojednanie v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Keďže zmenka vychádzala z dohody o vyplnení zmenky, ktorú súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku upravenú v neprospech spotrebiteľa, a z tohto dôvodu ide o dojednanie neplatné, celé plnenie, ktoré žalobca žiadal priznať súdom je potom v rozpore so zákonom (§ 52 ods. 2, § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch) a teda právom nedovolené, a preto súd zamietol návrh žalobcu v celom rozsahu. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Právne vec posudzoval aj podľa čl. 2, čl. 3 bod 1, čl. 5 bod 1, čl. 19 nariadenia č. 861/2007.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Dôvodil tým, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie oboznámením úverovej zmluvy a exekučného spisu, teda nad rámec oboznámenia predloženej zmenky a toto ďalšie dokazovanie vykonal bez návrhu účastníkov, pričom neboli splnené podmienky ustanovenia § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p. pre výnimočné vykonanie nenavrhaných dôkazov. Vo veci súd mohol a mal rozhodnúť len na základe predloženej zmenky, a to aj vzhľadom na koncentračnú zásadu, keď podľa čl. 5 ods. 3 a ods. 6 nariadenia č. 861/2007 žalovaný mohol vzniesť námietky voči zmenke, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté. Žalobca je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenky je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy, čo súd prvej inštancie ignoroval a neaplikoval ustanovenia zmenkového a šekového zákona (č. 191/1950 Sb.). Predovšetkým ignoroval ustanovenie § 17 citovaného zákona, podľa ktorého "kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem, ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka." V zmenkových vzťahoch tak žalovaný nie je oprávnený vznášať voči majiteľovi zmenky tzv. kauzálne námietky z vlastných vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Ak tak nemôže činiť žalovaný, tým menej tak môže činiť sám súd. Vychádzajúc z rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22.08.2002, sp. zn. 25Cdo 1839/2000 mal žalobca za to, že zmenkový záväzok je úplne samostatný a oddelený od záväzku, ktorý bol dôvodom jeho vzniku. Ani pri zabezpečovacej zmenke tak nie je daná jej akcesorická povaha k inému záväzku. Zmenkový záväzok je priamy, bezpodmienečný, nesporný, abstraktný, samostatný a celkom nezávislý aj od existencie zabezpečovanej pohľadávky. Poukázal aj na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 z 05.09.2013 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 z 21.11.2013. Žalobca tiež uviedol, že nebol správny ani záver súdu prvej inštancie o tom, že dohoda o vyplňovacom práve blanko zmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných úverov. Poukázal na samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z., ktorý pripúšťal, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Z uvedeného potom vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmeniek. Závere súdu preto považoval za nesprávny a vyplýva z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhol zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie tak, že odvolací súd žalobe v celom rozsahu vyhovie a prizná žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 /keď nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, ani to nevyžadoval verejný záujem/v spojení § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

5. Súd prvej inštancie založil svoje zamietajúce rozhodnutie na tom právnom závere, že na daný právny vzťah treba aplikovať i ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, pričom odčlenenie zmenkového abstraktného vzťahu od spotrebiteľského vzťahu nie je možné, pretože práve v spotrebiteľských vzťahoch bolo použitie zmenky zakázané v § 17 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch. Súd vyhodnotil dohodu o vyplnení zmenky v bode 13 VPPÚ ako neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. k/, o/ Občianskeho zákonníka, ktorá stavia spotrebiteľa do výrazne nevýhodného postavenia a sleduje cieľ obísť právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa.

6. Odvolací súd považuje tento právny názor súdu prvej inštancie za správny a stotožňuje sa aj odôvodnením napadnutého rozsudku v celom rozsahu podľa § 387 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie jeho správnosti a k odvolacím námietkam žalobcu uvádza nasledovné:

7. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaná nevzniesla kauzálne námietky voči uplatnenému zmenkovému nároku. Súčasne je zo spisu zrejmé, že zmluvu o úvere a všeobecné obchodné podmienky, ktoré pre potreby rozhodnutia vykonal ako dôkaz súd prvej inštancie, nenavrhol ako dôkaz žiadna zo strán konania. Súd prvej inštancie obstaral tieto listiny z vlastnej iniciatívy z ním vedeného exekučného spisu, ktorý si pripojil. Pred rozhodnutím vo veci upovedomil účastníkov, že tieto dôkazy mieni vykonať k zisteniu okolností kauzy zmenky, listiny im na vyjadrenie.

8. Jedna zo zásadných odvolacích námietok žalobcu tkvie v tom, že použitý procesný predpis, v tomto prípade nariadenie č. 861/2007, neumožňuje súdu za daných procesných okolností (keď žalovaný nevzniesol námietky voči zmenke) rozhodnúť inak ako vyhovujúcim rozhodnutím a nie je možné vykonávať dôkazy, ktoré žiadna zo strán nenavrhol. Tento názor je nesprávny. Cieľom nariadenia č. 861/2007 je zjednodušiť a zrýchliť cezhraničné konania s nízkou hodnotou sporu a na ne nadväzujúce vykonávacie konania (porovnaj čl. 1 nariadenia), ale v žiadnom prípade nie vylúčiť v konaniach s nízkou hodnotou sporu ochranu spotrebiteľa, keďže vysoká úroveň ochrany spotrebiteľov je jedným zo základných princípov Európskej únie a je ustanovená aj v primárnom práve (čl. 12, čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, čl. 38 Charty základných práv Európskej únie). Preto aj v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je potrebné zachovať vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, a to aj prostredníctvom vykonávania dôkazov ex offio na zistenie, či predmet konania nesúvisí so spotrebiteľskými vzťahmi, ak to vnútroštátny procesný predpis umožňuje. Žiadne ustanovenie nariadenia č. 861/2007 (ani jeho čl. 5 a čl. 7 ods. 3) nevylučuje takéto skúmanie spotrebiteľského charakteru právneho vzťahu, ktorý je predmetom konania, a to aj v prípade, ak je žalovaná strana prípadne nečinná a nedoručí súdu odpoveď na žalobný návrh. Pre taký prípad čl. 7 ods. 3 nariadenia ustanovuje len toľko, že súd má aj napriek nečinnosti žalovaného konať a vydať rozsudok; to však neznamená, že vydaniu rozsudku nesmie predchádzať ex offio preskúmanie, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Nariadenie č. 861/2007 ďalej v čl. 9 ods. 1 ustanovuje, že súd určí spôsob a rozsah vykonávania dôkazov potrebných na rozhodnutie podľa pravidiel, ktoré sa vzťahujú na prípustnosť dôkazov. Keďže nariadenie žiadne pravidlá o prípustnosti dôkazov neobsahuje, v súlade s citovaným ustanovením čl. 19 je potrebné riadiť sa procesným právom Slovenskej republiky.

9. I keď vo všeobecnosti procesné predpisy civilného sporového konania prenechávajú do značnej miery smerovanie konania v dispozícii účastníkov konania, súd nie je a nemôže sa stať iba automatom na vytvorenie exekučného titulu vychádzajúcim iba z formálnych náležitostí podkladov rozhodnutia. V akokoľvek formalizovanom procesnom postupe musí súd dbať, aby neprestal byť orgánom ochrany práv. Ani zrýchlený procesný postup tak nemôže za žiadnych okolností viesť k vydaniu rozhodnutia, ktoré by učinilo vykonateľným nárok založený na takých excesoch, ako je zjavná absolútna neplatnosť právneho úkonu, zneužitie práva, šikanózný výkon práva a podobne. Tomu zodpovedá jednak žalobcom citované ustanovenie § 120 ods. 1 posledná veta Občianskeho súdneho poriadku (možnosť súdu výnimočne vykonať aj iné dôkazy než navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci) a

jednak aj § 295 Civilného sporového poriadku, ktorý sa na predmetné konanie vzťahuje od 01.07.2016 (možnosť súdu vykonať a dokonca povinnosť súdu aj bez návrhu obstaráť aj dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci). Nebolo by možné považovať za spravodlivé také rozhodnutie, ktoré by súd vydal napriek závažným principiálnym pochybnostiam o dôvodnosti uplatneného nároku iba preto, že bol dodržaný procesný postup, ktorý sám osebe dovoľuje uplatnenému nároku vyhovieť.

10. Vzhľadom na vyššie uvedené bol súd prvej inštancie aj v procese podľa nariadenia č. 861/2007 oprávnený rozhodnúť inak ako vyhovením žalobe a bol oprávnený aj na vykonanie nenavrhaných dôkazov, pretože boli nevyhnutné pre také rozhodnutie vo veci, ktoré zabránilo aprobeovaniu zjavne neprimeraného použitia zmenky v spotrebiteľskom vzťahu. Nebolo možné ponechať bez povšimnutia, že samotná listina žalobcom predloženej zmenky obsahuje údaje, z ktorých vznikajú závažné pochybnosti o kauzálnom vzťahu zmenky, a teda aj pochybnosti, či predložená zmenka skutočne zaväzuje žalovaného k plneniu na jej základe. Je nepochybné, že zmenka bola vydaná na rad spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., o ktorej je z verejného registra (obchodný register) zrejmé, že je poskytovateľom úverov, a že nie je bankou. Súčasne zmenka obsahuje číselný údaj totožný s číslom zmluvy o úvere (pričom dátum vystavenia zmenky je totožný s dátumom podpisu zmluvy o úvere), ktorá bola súdu prvej inštancie známa z iného konania. Zo samotného obsahu zmenky sa s vysokou pravdepodobnosťou javilo, že zmenka sa týka spotrebiteľského vzťahu (§ 52 Občianskeho zákonníka). S uvedenou sumou znalostí získaných zo samotnej zmenky a obchodného registra je potrebné akceptovať danosť objektívnych významných pochybností súdu o použití zmenky v súlade s právom. Odstránenie týchto pochybností bolo nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Preto bol súd prvej inštancie oprávnený vykonať za účelom odstránenia uvedených pochybností ďalšie dokazovanie, a to aj ex offo. Toto ďalšie dokazovanie však nevykonával na preukázanie tvrdení, ktoré by boli neprípustne odvodzované súdom bez ich pôvodu od účastníkov, ale iba na odstránenie pochybností vyplývajúcich priamo z najvýznamnejšieho dôkazu predloženého žalobcom, teda zo zmenky. Uvedený postup je v súlade so zjednocujúcim stanoviskom č. 93/2015, ktoré vyplynulo zo spoločného zasadnutia občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.10.2015, podľa ktorého v prípade, ak z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou, či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu, platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

11. Popri procesných aspektoch konania je druhý zásadný odvolací dôvod založený na povahe uplatneného nároku ako nároku zo zmenky, teda špecifického nároku vyžadujúceho na jeho preukázanie v zásade len listinu zmenky. Tu žalobca tvrdí, že svoj nárok dostatočne preukázal platnou zmenkou a poukazuje na nadobudnutie zmenky indosamentom a jeho účinky vylučujúce voči nemu obranu vychádzajúcu z kauzy zmenky. Dokazovanie ďalších skutočností súdom prvej inštancie považuje preto za neprípustné.

12. Z hľadiska skutkového sú pre posúdenie vecnej správnosti výroku napadnutého rozsudku podstatné dve skutkové okolnosti: danosť prevodu zmenky indosamentom a pôvod zmenky v spotrebiteľskom vzťahu (na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere). Indosament je tvrdý žalobcom a je zrejmý aj zo zmenky. Čo sa týka pôvodu zmenky v spotrebiteľskom vzťahu, k prípustnosti dokazovania tejto skutočnosti sa odvolací súd vyjadril vyššie. Vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie (najmä na základe zmluvy o a všeobecných podmienok poskytnutia úveru) považuje odvolací súd pôvod zmenky v spotrebiteľskom vzťahu za daný, keď postavenie spoločnosti Pohotovosť, s.r.o. ako dodávateľa a žalovanej ako spotrebiteľa, ako aj vystavenie zmenky za účelom zabezpečenia poskytnutého úveru plne zodpovedá obsahu zmluvy o úvere, a to napriek tomu, že v zmluve o úvere je zaznačená kolónka účelu úveru "na výkon zamestnania". Z úradnej činnosti sú súdom známe zmluvy uvedeného veriteľa (v počte niekoľkých desiatok) a takmer v každej takejto zmluve uzatváranej v danom období (2009-2011) je pri dlžníkovi, ktorý nie je podnikateľ, uvedený účel na výkon povolania alebo zamestnania. Pritom v iných konaniach (najmä v exekučnom konaní) boli mnohé tieto zmluvy už právoplatnými rozhodnutiami súdu označené za zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Preto mal súd dôvodné pochybnosti o skutočnom účele poskytnutia úveru. Keďže pri pochybnostiach o obsahu zmlúv platí výklad pre spotrebiteľa priaznivejší, súd musel dospieť k záveru, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol v danom prípade poskytnutý na výkon zamestnania zaťažuje toho,

kto takúto skutočnosť tvrdí. Keďže účel vyznačený v zmluve ("na výkon zamestnania") súdu prvej inštancie preukázaný nebol (napriek tomu, že súd zaslal zmluvu o úvere a ďalšie listiny stranám konania s upozornením, že na ich základe bude skúmať okolnosti kauzy zmenky), súd správne vychádzal z toho, že uvedený úver bol poskytnutý na súkromné účely (teda na iný účel ako na výkon povolania, zamestnania, podnikania). V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na uznesenie Krajského súdu v Trnave z 23.02.2010, sp. zn. 10CoE/5/2010-46, či na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 4CoE/206/2012 zo dňa 28.06.2013. V prípade pochybností o tom, či ide o spotrebiteľskú zmluvu, má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ (veriteľ), resp. ten, kto o toto tvrdenie opiera svoju argumentáciu. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom bežným pre dôkazné konanie, čo znamená, že aj nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť, resp. nie je len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy (poskytnutí úveru) na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie (zamestnanie) dlžníka a aký konkrétny súvis s takýmto povolaním, zamestnaním, či predmetom činnosti dlžníka má uzavretie príslušnej zmluvy. Pri nepreukázaní nespotebiteľského charakteru poskytnutého úveru je potrebné považovať úver, poskytnutý žalovanej spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o., na základe zmluvy o úvere z dňa 19.05.2011 za spotrebiteľský úver.

13. Medzi spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o. a žalovanou teda došlo - ako súčasť zmluvy o spotrebiteľskom úvere - k dohode o vystavení zmenky a o jej vyplnení (bod 13 všeobecných podmienok poskytnutia úveru). Zmluva o spotrebiteľskom úvere s touto zmluvnou podmienkou (dohodou o vystavení zmenky a jej vyplnení) bola uzavretá dňa 19.05.2011 a v ten istý deň bola vystavená zmenka. Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov však v § 17 ods. 3 s účinnosťou od 01.01.2011 výslovne zakazoval v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru splniť dlh, alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom. Súd prvej inštancie preto správne uzavrel, že vystavenie zmenky na zabezpečenie alebo na splnenie dlhu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere už v tom čase odporovalo zákonu. Dohoda o vystavení zmenky a o jej vyplnení, rovnako ako samotná zmenka, je tak pre porušenie zákonného zákazu ustanoveného v § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Neplatnú zmenku nemožno platne indosovať, preto súd prvej inštancie správne žalobu zamietol. Ak žalobca v odvolaní namietal, že zákon č. 258/2001 Z. z. pripúšťal vystavenie blankozmenky na zabezpečenie spotrebiteľského úveru, odvolací súd uvádza, že žalobcom citovaný zákon bol zrušený zákonom č. 129/2010 Z. z. (s tým, že podľa § 25 ods. 5 zákona č. 129/2010 Z. z. ustanovenia dovtedajších predpisov sa vzťahovali na zabezpečenie nárokov veriteľa zo spotrebiteľského úveru zmenkou alebo šekom len do 31.12.2010, nie po 01.01.2011), teda je neaplikovateľný na zistený skutkový stav v danej veci.

14. Na základe týchto záverov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

15. V odvolacom konaní mala plný úspech žalovaná a patrila by jej náhrada trov odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovanej však v odvolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli, preto odvolací súd žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

16. Toto rozhodnutie bolo senátom krajského súdu prijaté jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).